

Dobrá výchovná metoda – co to je?

Gesta jsou jednoznačné pokyny rukou, kdy ruka zprostředkuje určité signály. Tento malinois je vyzván k tomu, aby zvedl vodítko.

Psi se nechají snadno ovlivňovat i z koňského sedla

Správná výchova psů HNED OD POČÁTKU 7. díl

Znáte to? Večer společně sedíte u táboráku a někdo náhle začne vyprávět hrůzostrašné historky. Zpočátku se většina lidí směje a dělá si legraci z těch, kteří se bojí. Ale postupně jsou jeden za druhým a nakonec i ten poslední přemoženi nedobrym pocitem.

Když se pak náhle ozve ze tmy neznámý zvuk, všichni společně se leknou. Tento kolektivní strach je výsledkem přenosu nálady a nevědomých gest, která rozněčují emoce. Mezi člověkem a psem to ostatně funguje stejně. Je to dobře, nebo špatně? Přijde na to. Všechno závisí na tom, zda si je pso-

vod tohoto mechanismu vědom, nebo ne.

GESTIKA A PŘENOS NÁLAD

Pro některé majitele psů to může být úplná novinka, ale pro personalisty a vedoucí pracovníky nic nového pod sluncem. Ti naprosto přesně vědí, co znamenají gesta jejich protějšku, a ovládají

také umění přivést náladu právě tam, kde ji chtějí mít.

Pro názornost několik příkladů: ruce a paže nabízejí možnost pohlédnout do hloubi osobnosti. Když někdo během rozhovoru schovává ruce pod stůl, signalizuje to nejistotu. Naproti tomu když oběma lokty narazí o hranu stolu, svědčí

to o vyčkávaném až odmítavém postoji. Víťáme-li nějakého člověka s otevřenou náručí, je to důkaz velkých sympatií. Totéž platí o náznaku partnerského objetí nebo přiblížení paže k tělu druhého člověka. Když si ruce opřete o boky, značí to rozhodnost - tak jednoduché to je.

ŘEČ TĚLA - BODY LANGUAGE

Již jste viděli, jak úzce spolu souvisí gestika a přenos nálad. Jinak tomu není ani při komunikaci mezi člověkem a psem.

Náš tip:

Při příští vycházce zkuste třeba využít některých nových poznatků o řeči svého těla. V každém případě byste si měli být vědomi významu a síly této schopnosti, abyste toho mohli využít pro lepší komunikaci se svým psem. A v neposlední řadě vám tyto poznatky mohou pomoci i při komunikaci s lidmi. V příštím dílu našeho seriálu si vysvětlíme, proč bychom psa v situaci, která ho vystraší, neměli uklidňovat, a jakých chyb bychom se ještě měli vyvarovat ve vztahu k přenosu nálad. Až do té doby přejeme hodně radosti a úspěchu s vaším psem!

Platí zde ovšem jiné základní předpoklady: oba druhy totiž mají zásadně odlišnou řeč těla a také diferencovaný potenciál nálad. K tomu, abychom docílili komunikace bez nedorozumění, musí být vytvořeny určité předpoklady. První krok spočívá v tom, že se člověk důkladně

obeznamí s řečí psího těla a naučí se prosazovat své vlastní cíle.

To se lehko řekne, ale hůře provede - zvláště když se to týká vlastního sebeovládání. Jak reaguje můj pes, když se k němu blížíme vztyčením a se zdviženou hlavou? Proč můj pes znervózní, když se k němu blíží tělesně postižený člověk? Proč nemůže vystát neustále gestikulujícího pečovatele s pisklavým hlasem? To všechno má co do činění s řečí těla. A věřte, že váš pes na takové příznaky reaguje mnohem citlivěji než ten nejzkušenější personalista.

POZORUJTE VŮDCE SMEČKY

Když se chceme něco naučit o řeči psího těla, může nám pomoci pozorování vlčí smečky. Vlci rozvíjejí bez zábran hierarchické struktury, na kterých spočívají základy každé smečky, a my jako lidé se od nich můžeme celou řadu věcí naučit. Etologové jako dr. Dorit Urd Feddersenová-Petersenová, Konrad Lorenz nebo Eberhard Trumler tuto souvislost prokázali už dávno.

Řeč těla je i ve vlčí smečce nejdůležitějším prostředkem komunikace. Různé výrazy obličeje vyjadřují u vlků - stejně jako u psů a u lidí - emoce. Výrazy v obličejí proto zaujímají v rámci komunikace vlků důležitou úlohu. My lidé se smějeme, když jsme veselí, a ve skutečnosti také psi nasadí někdy šťastný výraz: typické pro něj jsou otevřená tlama, vyplazený jazyk a uši směřující dopředu. Charakteristickými gesty jsou vyjadřovány také hrozba, strach a podrázenost. Hrozbu

Tady se uplatňují zároveň hlas, oční kontakt i vodítko

poznáme jak u vlka, tak u psa podle sraštělého nosu, pootevřené tlamy, poodhalených zubů a zcela vzpřímených uší, jakož i podle působivého vrčení. Při ohrožení nebo strachu zůstává tlama zavřená; vlci přitáhnou uši a vyjít. Potom ještě existuje strnulý pohled upřený přímo na protivníka, který lze pozorovat zvláště u nejvýše postaveného zvířete ve smečce, takzvaného alfa zvířete. Ostatní členové smečky jsou jeho prostřednictvím vykazováni na svá místa v hierarchii. Když je dostihne pohled alfa zvířete, přikrčeně se plíží pryč.

Zřetelný signál rukou psu brání v tom, aby šel dál

Protentokrát už bylo dost protivné disciplíny? Naučte svého psa na pokyny rukou provádět pár kousků. Docela dobrá změna ve výcvikové rutině.

VIZUÁLNÍ KOMUNIKACE

Psí trenér Ekard Lind zahrnuje výše popsaná gesta do vizuální komunikace. Kromě této formy komunikace Lind rozlišuje ještě komunikaci na úrovni pachů, kontaktní komunikaci (prostřednictvím doteků) a akustickou komunikaci (sluch).

„Psi se dokážou smát, hrozit, podřizovat se, vyjadřovat sympatie nebo antipatie,“ říká Ekard Lind

Všechny tyto formy komunikace mohou nakonec přispět k přenosu nálad, přičemž vizuální podněty (například člověk, který se dá na útěk) bezpochyby zaujímají důležitou roli.

„Pohyb, držení těla, gestika a mimika mají vysokou signální hodnotu. Sdělují poselství a stavy. Psi se dokážou smát, hrozit, podřizovat se, vyjadřovat sympatie nebo antipatie,“ říká Ekard Lind. Třeba jen v oblasti ocasu lze pozorovat deset různých signálních funkcí. „V oblasti hlavy bylo u trpasličích pudla

analyzováno 14, u německého ovčáka 16 a u aljašského malamuta 43(!) různých výrazů,“ tvrdí Lind.

SLOVA MÍSTO GEST

To je už pořádné množství signálů! Nebo vás snad spontánně napadne 43 různých rysů v obličeji, které používáte v denním kontaktu s jinými lidmi? Určitě ne, protože mezilidská komunikace probíhá především verbálně - snad s výjimkou pantomimy.

Právě zde tkví kořeny komunikačních problémů, které se ve vztahu člověk - pes projevují až příliš často. My se snažíme své psy přesvědčovat pomocí slov, zatímco řeč našeho těla mluví z jejich hlediska řečí úplně opačnou. Psi se nejprve musí naučit vykládat si lidská slova a jejich zvuk. Interpretace řeči těla pak postupně ustupuje do pozadí, což ovšem také není žádoucí. V ideálním případě člověk komunikuje se svým psem tak, že uvádí v soulad verbální a vizuální podněty. Koneckonců řeč těla může podtrhnout akustický signál a časem ho, kde to bude možné, možná dokonce nahradí. Toho však lze dosáhnout jen tehdy, pokud budou akustické a vizuální podněty z hlediska psa jednoznačné a shodné. Jinak se dostaví zmatek.

Gesta jsou někdy mnohem výmluvnější než slova a především jsou rychlejšími nositeli informací. Když třeba požitkářsky políbíme konečky prstů spojené k sobě, je to výraz toho, že nám jídlo zcela mimořádně chutnalo. Kdybychom chtěli tutéž informaci vyjádřit slovy,

zabralo by to mnohem víc času. Lind hodnotí řeč těla také jako mnohem výmluvnější. Na rozdíl od slov prý je méně jasně ohraničena a ponechává více manévrovacího prostoru, což oceňuje jako mimořádnou kvalitu. Je všeobecně známo, že řeč těla, zvláště když se ponoříme do myšlenek nebo se soustředíme jen na rozhovor, je jako otevřená kniha. A právě v tomto bodě se stává zajímavou, protože svému protějšku mimoděk zprostředkujeme informace, které se třeba přesně neodrážejí ve slovech, jež vyslovujeme. Pokud je náš partner v hovoru trochu školený v oboru psychologie, bude se v takovém případě řídit i řečí těla a tím se správněji orientuje.

PŘÍKLADY GEST

Existuje mnoho gest, která mohou být nápomocna při komunikaci mezi psem a člověkem. Tak můžeme například získat pozornost psa tím, že se z pohybu náhle zastavíme, nohy budeme mít v pozici připravené ke skoku a horní část těla nachýlíme poněkud dopředu. Pokud k tomu připojíme ještě strnulý pohled, zadržovaný dech a napjaté svaly, měl by nám pes věnovat plnou pozornost. Odchod se dá podle Ekarda Linda přeměnit na řeč těla, pokud se vzpřímíme a kráčíme pryč žádoucím směrem, aniž bychom se starali o nepřítomného. Kdo zastaví a otočí se, signalizuje slabost, což je pro výcvik kontraproduktivní.

Isabella Henzeková

Stanice Eberharda Trumlera

V roce 1969 byla známým etologem Konradem Lorenzem založena Společnost pro výzkum domácích zvířat. O deset let později zřídil kynolog Eberhard Trumler výzkumnou stanici, která se měla zabývat zkoumáním chování domácích psů, jejich divokých předků a domestikací (procesem zdomácnování zvířat). Dnes žijí ve Stanici Eberharda Trumlera Wolfswinkel v osmi velkoprostorových přírodních výbězích starobylá a divoká plemena psů. Smečky žijí ve stejných, a proto srovnatelných podmínkách bez působení lidské výchovy. Dnes je vedoucím výzkumné stanice Dirk Roos.